

TELEFAX

KOMM. OG REG. DEP	
30 AUG 2005	
04/3411-118	
Ark.	531.1
Avd.	INN/PRE/KAB

FRA : KRISESENTER OG NØDTELEFON FOR MISHANDLEDE
KVINNER I BERGEN

TIL : Kommunal- og regionaldep. Innvandringsp. avd.

REF. : 04/3411-3 KAB, Stephan Ho/Solveig H.
Paulsen

DATO : 01.07.2005

SIDEANTALL - DENNE SIDEN INNKLUDERT : 4

HILSEN : Mona F. Holdung / Rita Lønnebotn

Skulle det være noen uklarheter vedr. denne faxen - vennligst kontakt oss

Krisesenter og
Nødtelefon for
kvinner i Bergen

Postadresse :
Postboks 728
5807 Bergen

Telefon :
55 31 50 50

Telefax :
55 55 76 91

Krisesenter for kvinner i Bergen
Postboks 728
5807 Bergen

Kommunal- og regionaldepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 Oslo

Høringsuttalelse til NOU 2004: 20 Ny utlendingslov
Deres ref.: 04/3411- 3 KAB

Vi vil med dette gi våre merknader til de delene av NOU 2004: 20 som faller innenfor vårt kompetanseområde. Vi har lest utredningen med stor interesse og setter pris på å være høringsinstans.

1. Om eventuell inkorporering av FNs kvinnekonvensjon i utlendingsloven.

I utredningens kapittel 1, fremgår det at utvalget gies mandat til å vurdere på hvilken måte FNs kvinnekonvensjon eventuelt skal inkorporeres i loven. Utvalget finner at det ikke er behov for å innarbeide den, utover det som fremgår av den generelle bestemmelsen i § 2 (4.10.2). Utvalget viser til at det ikke kan utledes krav om oppholdstillatelse i medhold av kvinnekonvensjonen, og at kvinnekonvensjonen er foreslått innarbeidet i likestillingsloven. Når utvalget likevel påpeker at konvensjonens bestemmelser kan ha betydning for tolking og anvendelse av regler i forbindelse med f. eks. forfølgelsesbegrepet, er det etter vårt syn svært uheldig at dette ikke synliggjøres i selve lovteksten. Å inkorporere kvinnekonvensjonen i lovverket vil være med på å styrke utenlandske kvinners rettsikkerhet i Norge, ved å forebygge at et kjønnsnøytralt lovverk i praksis anvendes på en slik måte at resultatet likevel blir diskriminerende.

2. Om ektefelle/samboer til utlending som gies oppholdstillatelse (§38, 3. ledd).

Krisesenter for kvinner i Bergen (KSB) vil sterkt understreke viktigheten av selvstendig oppholdstillatelse for ektefelle til utlending som får opphold. Når en utenlandsk kvinne kommer i den situasjon at hun må bryte ut av ekteskapet på grunn av vold, er en eventuell uklarthet omkring oppholdstillatelse en stor tilleggsbelastning i den vanskelige situasjonen hun da er i. Utlendingens beskyttelsesbehov må også antas å omfatte hele familien, slik at det trolig vil medføre fare også for ektefellen å returnere til opprinnelseslandet, noe utvalget påpeker.

3. Om familiegjenforening mellom ektefeller, 21 års aldersgrense (§ 49, 2. ledd).

KSB har forståelse for behovet for tiltak for å hindre tvangsekteskap, men kan ikke stille seg bak forslaget om 21 års aldersgrense for familiegjenforening med ektefelle. Utvalget anfører at "En heving av aldersgrensen til 21 år vil innebære en større sannsynlighet for at partene har oppnådd modenhet og en selvstendighet i forhold til egen familie som gjør dem bedre rustet til å hevde egne interesser og ønsker også på tvers av familiens vilje." (8.5.4.8, s. 247). I lys av at enhver med norsk statsborgerskap eller opphold i Norge kan gifte seg med nordmann eller utlending med opphold i Norge etter fylte 18 år, er dette etter vårt syn sterkt stigmatiserende. Man kan stille spørsmål ved om utvalget faktisk mener at utlendinger modnes senere en norske ungdommer, men det er uansett klart at forslaget innebærer en diskriminering av personer som ønsker å gifte seg med utlendinger. Kampen mot

tvangsekteskap krever åpen dialog med partene, og at det settes inn større ressurser på felt som integrering, språkopplæring og bevisstgjøring i aktuelle innvandrergupper. KSB stiller seg meget kritiske til det vi oppfatter som et diskriminerende og stigmatiserende forslag.

4. Om oppholdstillatelse for å ha samvær med barn (§ 54 og 63).

KSB stiller seg i utgangspunktet positiv til å gi opphold til utlending som har samværsrett med barn i Norge. Imidlertid vil vi understreke at det i tilfeller der mor og/eller barn har vært utsatte for vold fra far vil virke sterkt uheldig at det gies oppholdstillatelse for å etablere eller videreføre samvær. Vi viser i denne forbindelse til *NOU 2003: 31 Retten til et liv uten vold*, der utvalget i pkt. 9.7 sterkt påpeker betydningen av at fars vold mot mor alltid bør være et moment i vurderingen av spørsmål knyttet til omsorg og samvær. Vi viser også til § 62, 1. ledd der unntak fra retten til familieinnvandring behandles, og det kommenteres at det i tilfeller der en kvinne har fått opphold pga. risiko for overgrep fra ektefellen i hjemlandet, vil være grunn til å nekte opphold. Denne unntaksbestemmelsen bør utvides med henblikk på § 54 og 63, og også kunne omfatte tilfeller der fars overgrep mot mor og barn ikke er det som har lagt grunnlaget for oppholdstillatelse.

5. Om ny oppholdstillatelse på selvstendig grunnlag når samliv opphører pga. mishandling (§ 64).

KSB er sterkt kritiske til at formuleringen i forslaget er omformet fra en rettighetsbestemmelse til en "kan-bestemmelse". Usikkerhet omkring oppholdstillatelse er en sterk tilleggsbelastning for de utenlandske kvinnene vi kommer i kontakt med. Det har vist seg vanskelig å få opphold etter den tidligere formuleringen, og man må anta at en "kan-bestemmelse" vil føre til en ytterligere restriktiv praksis.

KSB registrerer at det fra enkelte mandsorganisasjoner er fremmet påstander om at mange utenlandske kvinner misbruker krisesentrene og fremmer falske mishandlingsanklager for å få oppholdstillatelse i Norge. Dette strider mot all erfaring vi har med utenlandske kvinner som oppsøker oss. Et flertall av dem har ingen kunnskap om krisesenteret eller om egne rettigheter når de kommer til oss. Oftest har de fått hjelp fra politi, lege, skole eller naboer for å komme i kontakt med oss. De har i stor grad vært utsatte for grove overgrep, både psykisk og fysisk. Fysisk vold, trusler om vold, seksuelle overgrep og sosial isolasjon har de fleste av disse kvinnene vært utsatte for. Mange har ikke fått dekket helt nødvendige behov i forhold til mat og klær, og dette kan også gjelde eventuelle barn kvinnene har med seg inn i forholdet. Ikke sjelden er også mannens familie delvis delaktige i overgrepene, og noen kvinner opplever å nærmest bli holdt som hushjelp og barnepasser for en hel storfamilie. Vi reagerer på at utvalget mener at det reises vanskelige vurderingsspmål i forhold til mishandlingsbegrepet og finner at følgende ikke nødvendigvis kommer inn under begrepet mishandling: "at ektemannen har forventninger til seksuallivet som de ikke er forberedt på, at vedkommende er alkoholisert og har en brutalitet i sin opptreden som de opplever som skremmende eller uholdbar" (8.5.9.3, s. 254). Utvalget mener tilsynelatende at en brutal og skremmende alkoholiker ikke nødvendigvis kan oppfattes som utøver av psykisk vold, noe som for oss, og trolig for de aller fleste kvinner, er fullstendig uforståelig. Formuleringen "seksuelle forventninger som de ikke er forberedt på" er en sjokkerende omskriving av det som møter mange av disse kvinnene. Hvilken kvinne ville ikke oppleve det som et overgrep å skulle være seksuelt tilgjengelig til enhver tid, gjerne også for ektemannens venner, og bli tvunget til seksuelle handlinger de ikke ønsker å delta i?

Vi kan ikke se at det er reelt grunnlag for å bagatellisere de overgrep enkelte utenlandske kvinner utsettes for i ekteskap med norske menn, og vi håper at utkastets § 64 omformuleres slik at bestemmelsen fortsatt er en rettighetsbestemmelse og ikke bare en "kan-bestemmelse", da vi frykter for disse kvinnenes rettssikkerhet, en bekymring utvalgets bagatellisierende

holdning demonstrerer grunnlaget for. Som samfunn må vi la omsorgen for mishandlede kvinner være viktigere enn innvandringsregulerende hensyn.

Vi er også bekymret for konsekvensene av å gjøre loven kjønnsnøytral, ettersom dette kan bidra til en tilsløring av det faktiske forhold at dette er overgrep som systematisk rammer kvinner.

For Krisesenter for kvinner i Bergen

Mariann Fossum

Trude Koksvik Nilsen

Mona Fåberg Moldung